SPEIDEREN

MEDLEMSBLAD FOR NORGES SPEIDERFORBUND #2.2015

OPP I TRÆRNE ...

... og vift med tærne! Daniel (10) og Jakob (8) synes det er gøy å klatre i trær.

6
10

TEMA: SPEIDERE TAR ANSVAR

Småspeidere vet mye om hva ansvar er. Ofte er barn like flinke - eller flinkere - enn voksne til å ta ansvar.

AKTIVITETSTIPS
Bygg en fuglekasse

BLI EKSPERT
Bruk kniven din og spikk i vei!

NAM-NAM ...
Lag kake på tur!

INNHOLD

SPEIDEREN 6-10 #2.2015

Hva er dette? Bokstaven og tallet viser hvilket *mål* i programmerkene saken passer til. Merkene og målene finner du i Småspeiderloggen og i Speiderbasen.

Mål: F-1, 9, 10

SMÅ OG STORE NYHETER

AKTIVITETSTIPS

BLI EKSPERT

LEDER

Jeg heter **Kirvil** og er redaktør for Speideren.

SPEIDERE TAR ANSVAR

Når kjenner du deg eldre enn du egentlig er? Er det når du får lov til å være ekstra lenge oppe om kvelden, kanskje? Eller når du må passe på en yngre bror eller søster? Når du har ansvaret for noe kan det kjennes som om du vokser litt. Du blir ikke høyere, eller får lengre armer, men det er som om du blir litt mer voksen!

Det er mange forskjellige ting du kan ha ansvaret for. Kanskje er det du som må passe på å gi katten mat og vann hver dag, eller dekke bordet når det er middag. Det er nok ikke alltid du synes det er like gøy å gjøre oppgavene dine, men det er fint at andre kan stole på deg, og at du gjør det du har lovet å gjøre.

Har du tenkt på at hvis de voksne stoler på deg og skjønner at du kan ta ansvar, så får du lov til andre ting som du har lyst til? En gutt på ti år som jeg kjenner, fikk lov til å ta bussen til byen alene, kjøpe seg en kinobillett til «Natt på museet», se filmen og ta bussen hjem igjen. Det fikk han lov til fordi foreldrene hans visste at de kunne stole på ham. Nå er han veldig fornøyd. Han vet at han kommer til å få lov til å gjøre flere morsomme ting uten at voksne er med. Han kjenner seg ganske voksen!

«I speideren handler mye av det vi gjør om å ta ansvar, både for seg selv og for andre.»

I speideren handler mye av det vi gjør om å ta ansvar, både for seg selv og for andre. Når mange er med og tar ansvar for noe, kan vi få til skikkelig mye bra, som å bygge en stor speiderleir eller samle inn en million kroner til Speideraksjonen! Dessuten er det gøy å løse en stor oppgave sammen.

Lykke til med å vokse litt i dag!

Speiderhilsen
Kirvil Kaasa
ansvarlig redaktør

NORGES SPEIDERFORBUND

Forbundskontoret til Norges speiderforbund er sertifisert som Miljøfyrtårn.

Besøksadresse:
St. Olavsgate 25, 0166 Oslo
Postadresse:
Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no
Ansvarlig redaktør: Kirvil Kaasa
Design: Løwehjerte design AS

Trykk: 07 Media
Opplag 6-10: 4 550 (totalt 17 040)
Forsidefoto: Gro Strømsheim
Redaksjonen avsluttet: 26.3.2015
Generalsekretær: Jens Morsø
Speidersjef: May-Britt Roald
Bidragsytere: Gunnar Stromness-Andresen, Espen Willersrud, Ksenia Sazonova, Gro Strømsheim

Redaksjonen:
Tove Arntzen (tovearn@online.no)
Carl-Frederic Salicath (cfsalicath@gmail.com)
Alexander Vestrum (vestrum@gmail.com)
Christina Eide (christinalarsen96@gmail.com)

KORTNYTT

TEKST: ALEXANDER VESTRUM OG KIRVIL KAASA

Her presenterer vi notiser om små og store speiderhendelser. Fortell oss hva du driver med! Har dere vært på en tur litt utenom det vanlige? Kanskje dere har gjort noe som er blitt lagt merke til i lokalsamfunnet? Send bilde og en kort tekst til Speideren, så kanskje det havner i bladet: kirvil.kaasa@speiding.no

SPEIDERE KJØPTE VERDENS STØRSTE KUNSTIGE ØY

FOTO: ARNE MAGNUSSEN

Den kunstige øya Middelgrundsfortet i innseilingen til København tilhører nå danske speidere. Øya, har et areal på nesten 70 000 kvadratmeter. Det tilsvarer ti fotballbaner på størrelse med Ullevaal stadion! Prisen var 20 millioner danske kroner, og alle de danske speiderforbundene er med på prosjektet. De fikk støtte fra flere fond.

Ideen om å kjøpe Middelgrundsfortet kom i speiderforbundets Facebook-gruppe. Først mente speidersjef David Hansen forslaget var «kugleskørt» – som best kan oversettes med «fullstendig idiotisk».

– Vi speidere er jo optimister, så det var noen ildsjeler som tok tak i ideen og skaffet penger, forteller speidersjefen til avisa Politiken.

Øya ble laget i årene 1890-94 og har vært en del av Københavns forsvarsverk. Trolig er dette verdens største menneskeskapte øy uten landtilknytning. Planen er å gjøre Middelgrundsfortet om til «Ungdomsøya».

– Friluftslivet møter skaperkraften. Det er perfekt. Forestill deg hvordan det blir med 300 telt liggende rundt omkring, sier speidersjef David Hansen. ■■

LILLESAND-SPEIDERNE FEIRET AT DE SAMLET INN MEST

Under Speideraksjonen 2014 samlet Lillesand speidergruppe inn mest – hele 45 239 kroner. Det ble feiret under tenkedagen i februar med karneval og internasjonal mat, skriver Lillesands-Posten. Speiderne hadde kledd seg ut for å forestille folk fra ulike land i alle verdensdeler.

– Dere kom med et fantastisk bidrag i fjor. Ved å hjelpe oss, er dere med på å tenke på andre enn dere selv og hjelper de mest sårbare gruppene i verden, sa Flyktninghjelpens Stian Abrahamsen, som var til stede under markeringen. ■■

FOTO: SINDRE HAUGEN MEHL

FOTO: SVEIN A SVENDSEN

SANDRA SATTE NORGESREKORD I ISBADING

17 minutter og 30 sekunder er den nye norgesrekorden i isbading for jenter, og innehaveren er den 14-årige speideren Sandra Benedikte Rosengren Andersen fra Larvik. Rekorden ble satt da hun deltok i et annet rekordforsøk, nemlig flest isbadere på en gang. Dette ble organisert av isbadegeneral Trygve Bauge, og den nye rekorden lyder på 324 personer, skriver Østlands-Posten.

– Det var så koselig å sitte der og prate med Trygve Bauge at jeg bare ble der en liten stund, forteller Sandra.

Et slikt rekordforsøk er ikke å anbefale for nybegynnere.

– Nei, det kan være veldig farlig. Jeg har drevet med isbading i mange år. Man skal maks øke med noen minutter hver gang, egentlig, sier speiderjenta fra Larvik. ■■

ENDELIG NY HYTTE FOR SPYDEBERG-SPEIDERNE

Siden 2011 har Spydeberg speidergruppe i Østre Østfold krets lett etter ei ny speiderhytte. Nå har de funnet en, like ved den nedlagte kraftstasjonen, skriver Smaalenenes Avis. Selv om hytta er i ganske god stand, trengs det en del arbeid, blant annet med dører, vinduer og tak.

– Forholdene ligger til rette både i og rundt hytta. Det er også kort vei til Spydeberg sentrum. På vinteren vil vi koble oss på skiløypene som går langs Smalelva, slik at skiløpere kan ta seg en pause i den nye speiderhytta, forteller leder Kristian Brødholt. Gruppa får kjøpe hytta av Rune Bye (70).

– Hvis ikke ville den bare forfalt, sier han. ■■

LILL SOFIE BADER HVER DAG – HELE ÅRET

14-årige Lill Sofie Strøm fra Gjerøy i Nordland er isbader. Og det er hun absolutt hele året! Utfordringen fikk hun 17. mai i fjor, og hun har badet hver dag siden. Hun avslutter 17. mai i år, etter nøyaktig ett år. På varme sommerdager bada hun på Gjerøys hvite strender med venner, men da det ble målt full storm i januar, var faren Fritjof med og passet på. «Aldri bade alene, og bare på flo sjø», har vært reglene. ■■

FOTO: ANITA LYKKJA

FOTO: OLE KALAND

«Oppdrag Nansen» fotografert før avreise til Svalbard. Fra venstre Johannes Breivik, Johanne Jerijærvi, Erika Gjelsvik, Elias Damli. Bakerst eventyrer og programleder Aleksander Gamme.

SPEIDEREN ELIAS (13) SKAL GÅ TIL NORDPOLEN

Elias Damli fra Bergen får oppleve noe som svært få andre 13-åringer gjør. Han går på ski til Nordpolen. Det skjer som en del av serien «Oppdrag Nansen», som der fire ungdommer på Elias' alder skal på ekspedisjon, skriver Bergens Tidende.

Hovedmålet med turen er å se på hvordan klimaet endres, i Fridtjof Nansens forskningsmessige ånd.

- Alle snakker jo om hvordan isen smelter. Jeg har sett det allerede på opptak fra Svalbard. Det er trist at vi ødelegger miljøet slik, sier Elias.

Noe av det som hjalp Elias med å få bli med på ekspedisjonen, er at han er en aktiv speider, elsker turer og i tillegg trener turn og gymnastikk. Dessuten bidro hans interesse for naturfag og at han har laget filmer om eksperimenter han utfører, skriver Bergens Tidende.

Som en avslutning på ekspedisjonen skal de fire ungdommene til klimatoppmøtet i Paris og presentere forskningsresultater. Serien skal sendes på NRK Super neste år. Programleder er Alexander Gamme, mens Børge Ousland leder ekspedisjonen. ■■

HEDERSPRIS TIL MANGEÅRIG SPEIDERLEDER I GRIMSTAD

Karin Haugnes (53) fra Grimstad ble den første vinneren av avisa Dagens hederspris. Blant annet hylles hun for sine 40 år som speiderleder og som primus motor for Rasteplassen, som er Grimstad Misjonskirkes kafé og matutdeling for dem som trenger det.

– Det er veldig stas og veldig koselig, men også litt vanskelig fordi det er så veldig mange som gjør en god jobb, sier prisvinneren. Prisen på 10 000 kroner lover hun å bruke på noe som er til nytte for alle. ■■

FOTO: SILJE RØGNSVÅG, DAGEN

TEKST OG FOTO: TOVE ARNTZEN

7 Kjølberg MS deltar i den ukentlige freds-marsjen (Nr 698) i Fredrikstad sentrum.

PATRULJEN TAR ANSVAR

Hva betyr det egentlig å ta ansvar? Det høres kanskje veldig alvorlig ut, men det betyr bare at vi skal gjøre det vi har fått beskjed om å gjøre, eller det vi har lovet å gjøre. Og vi må alltid gjøre så godt vi kan. Vi tar ansvar mange ganger uten å tenke over det.

I speideren lærer vi å ta ansvar hele tiden, vi lærer å passe på hverandre, bruke kniv og øks riktig, plukke søppel, ta vare på naturen og ta hensyn til alt og alle rundt oss.

Speidergruppa eller patruljen som du går i, tar ansvar sammen. Hele gruppa må passe på å være snille og greie og å oppføre seg ordentlig, spesielt når dere er på besøk på forskjellige steder, eller når dere er ute i naturen. Patruljer og grupper husker å rydde opp etter seg, så det er pent og ryddig når andre kommer.

I speideren blir vi kjent med mange og får mange nye venner, da har vi ansvar for å ta vare på disse vennene. Sammen passer vi på at vi gjør så godt vi kan for at andre også skal ha det bra.

PATRULJEN TAR ANSVAR

TEKST OG FOTO: KIRVIL KAASA

Magnus, Kevin, Silvia og Ingrid mener at speidere skal ta ekstra godt vare på naturen.

- Vil du høre en hemmelighet?

Ingrid øver på båtmannsknop.

– Å HJELPE ER Å TA ANSVAR

Småspeiderne i Tåsen speidergruppe vet mye om å ta ansvar. De vet at noen er bedre til det enn andre, men det er ikke alltid at de voksne er flinkest.

– Å ta ansvar, det er å passe på og beskytte, forklarer Kevin (9 år). Sammen med Ingrid (7 år), Silvia (7 ½) og Magnus (7 ½) skal han egentlig øve på knuter i dag. Men alle tar seg tid til å fortelle Speiderens journalist hva de vet om å ta ansvar.

– Ja, at vi passer på oss selv og på hverandre, fortsetter Ingrid.

– Når er det viktig å ta ansvar?

– Når man bruker kniv, svarer Kevin ivrig. Det kan han allerede, og han vet at det er viktig å være forsiktig.

– Da må man passe på at andre ikke skader seg, sier han bestemt.

Ingrid: – Hvis noen mister vannflasken sin, og en annen finner den og gir den tilbake, så er det å ta ansvar.

– Har du opplevd det, kanskje?

– Ja, vi var på tur, og Fredrik mistet flasken sin, og så fant jeg den.

– Ja, å hjelpe noen er å ta ansvar, det mener Silvia også.

– Men når vi er på tur, må alle passe på tingene sine, da, sier hun.

PASSER PÅ NYE BARN

– Hvis det kommer en ny småspeider, eller kanskje det er en som begynner på skolen og ikke kjenner noen, hva gjør dere da?

Silvia: – Da tar vi den nye med i leken! Når det kommer en som er ny, må vi ikke bare leke med de gamle vennene våre. Da kan den nye bli lei seg.

Ingrid: – Hvis noen blir plaget kan vi ikke bare se på og late som ikke noe!

Magnus: – Det stemmer!

Ingrid: – Vi må si fra til dem som plager, og til noen voksne.

Kevin: – Ja, men det er ikke alltid at det er noen voksne der, da må vi løse det selv. Av og til sier de voksne at vi må ordne opp uten dem.

JENTER OG GUTTER ER LIKE FLINKE

Jeg spør om noen av barna har dyr som de må passe på. Noen har både én og to katter og hund.

– Og jeg kjenner noen som har en gris på kjøkkenet, forteller Ingrid.

– Er det voksne eller barn som er flinkest til å ta ansvar?

Kevin: – Det varierer. Storebroren min, Oskar, han er femten år, han er ikke så flink til det. Han gidder ikke.

Ingrid: – Både barn og voksne kan være like flinke, det kommer an på hvem det er. Jeg passer av og til på pappa, og han passer på meg, men en gang da jeg var liten falt jeg i en foss da han passet på meg, men det gikk helt bra!

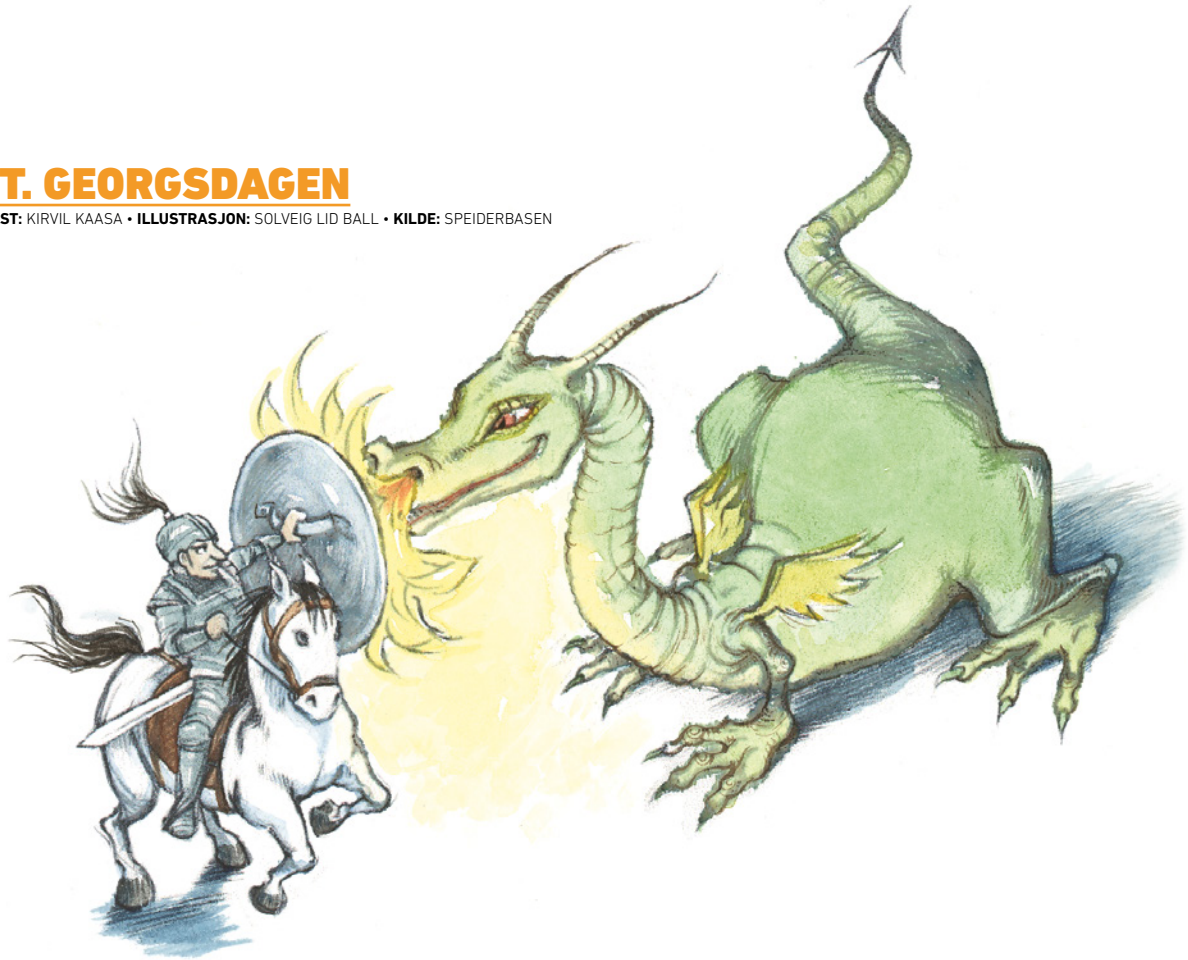
Magnus: – Gutter er flinkest!

Jentene protesterer høyt, og påstår at det er jentene. En kort stund runger det i peisestuen hvor vi sitter: – Jentene! – Guttene! – Jentene! – Guttene! Til slutt er det Kevin som tar ansvar: – Stopp, begge er like flinke! sier han bestemt.

- Er det noe speidere særlig skal ta ansvar for?

– Ja, naturen, svarer småspeiderne. – Vi skal ikke kaste søppel i naturen! ■■

TEKST: KIRVIL KAASA • **ILLUSTRASJON:** SOLVEIG LID BALL • **KILDE:** SPEIDERBASEN

MODIGE GEORG

Den hellige Georg, eller Sankt Georg, er en historisk person. Det betyr at de som forsker på gammel historie er ganske sikre på at han faktisk har levd. Han ble født for omtrent 1 700 år siden i det som i dag kalles for Midt-Østen. Legenden om Sankt Georg handler om at han reddet en hel by fra en drage. Tror du at historien er sann? Det som er sikkert, er at ridder Georg var veldig modig, og vi kan alle lære noe av historien om ham.

Georg var en ridder i den romerske hæren. Han var kristen. Det likte ikke keiseren, men Georg brydde seg ikke om hva keiseren eller andre syntes om troen hans. Å være kristen var farlig på den tiden, og Georg risikerte livet da han motsa keiseren på denne måten. På grunn av troen sin ble Georg til slutt henrettet. Dette skjedde 23. april i år 303, og det er denne dagen som markeres som Sankt Georgs dag over hele verden.

VILLE HJELPE ANDRE Mens Georg levde, var han ikke bare modig og sterk, men også opptatt av å hjelpe andre. Legenden forteller at en gang da han var ute på reise, kom han forbi en by ved en innsjø. I innsjøen bodde det en fryktelig drage som gjorde det umulig for folk å nærme seg vannet. Hver dag måtte menneskene i byen blidgjøre dragen ved å gi ham en offergave. De hadde allerede ofret både husdyr og mennesker til dragen, og til slutt falt valget på kongens eneste datter.

EN FARLIG KAMP Da ridder Georg kom ridende forbi, så han prinsessen som satt ved sjøen og gråt mens hun ventet på dragen. Han bestemte seg straks for å hjelpe henne. Da dragen kom krypende opp av sjøen, angrep ridder Georg den. Dragen var rasende! Den sprutet ild og gift mot ridderen og hesten hans. Men Georg ga seg ikke så lett, og klarte å såre dragen i halsen med spydet. Da ble dragen enda sintere. Den snodde den lange, sterke halsen sin rundt hesten til Georg, og truet med å knuse den. Georg sprang av hesten, løp mot dragen, og klarte å stikke hele sverdet inn i buken på den. Med et kraftig brøl veltet dragen over på siden, og døde. Da det ble kjent i byen at Georg hadde drept dragen, kom kongen og ville gi den tapre ridderen en belønning, men Georg ville ikke ha noe. I stedet fortalte han menneskene i byen om troen sin, og ba dem om å bli kristne. ■■

6 PÅ SPEIDERMØTE

Vi har spurt speidere i Gressvik speidergruppe om hvorfor vi har St. Georgsdagen.

TEKST OG FOTO: TOVE ARNTZEN

MARTIN GUNDERSEN, 8 ½ ÅR:
– Å, ja, han har jeg hørt om. Han var en ridder som slåss mot en drage, og så ble han sånn speidernes skytshelgen. Det feires 23. april. Pappa har fortalt meg at de feira St. Georgsdagen med å gå i tog, jeg husker ikke det, altså, og jeg har ikke feira det sånn selv.

THOMAS GUNDERSEN, 13 ÅR:
– Å, det er fordi St. Georg drepte dragen for å beskytte folket. Jeg har hørt at St. Georgsdagen feires på Kretsbannerkonkurransen. Jeg husker at speiderne gikk i tog før, det har også pappa fortalt om. Han er speiderleder.

EMMA WESTGAARD, 13 ÅR:
– Det er vel fordi det skjedde ett eller annet med han Georg, vet ikke helt, men var det ikke han som drepte en drage? Jeg vet ikke hvorfor han gjorde det, da. St. Georgs-dagen betyr vel ingenting for meg, egentlig, jeg vet bare at vi har hatt en feiring av den dagen samtidig med Kretsbannerkonkurransen.

KRISTOFFER RØSTAD KARLSEN, 13 ÅR:
– Jo, han har vel noe med speiderne å gjøre? Mener jeg har hørt at han slåss med en drage og noe sånt, men vi har ikke hatt noe om akkurat det. Da jeg var yngre, så gikk speiderne i tog med faner og sånn, men jeg husker ikke så mye av det.

JOHANNES LANGELAND ANDRESEN, 13 ÅR:
– Å, han, ja. Han er liksom skytsengelen til speiderne, fordi han drepte den dragen – er det korrekt? Han var visst den eneste som turte. Det betyr egentlig ikke så mye for meg, men jeg vet at den er der, og tenker over det innimellom. Jeg husker at speiderne gikk i tog i byen før, da hadde de på seg speiderdrakt.

JOHANNA SKOGHOLT ERIKSEN, 12 ÅR:
– Nei, det vet jeg ikke, jeg har ikke hørt om den dagen. Jeg vet at speiderne gikk i tog en gang jeg var i byen, men jeg visste ikke hvorfor.

TIPS FRA SPEIDERBOKA

TEKST: GRO STRØMSHEIM • **ILLUSTRASJONSFOTO**: KIRVIL KAASA • **ILLUSTRASJON:** IVER GJENDEM

Det er viktig at du spikker bort fra deg selv og de du står sammen med.

BLI EKSPERT PÅ KNIV

Når du er speider er det veldig viktig å kunne bruke kniv på en trygg måte. En speider har alltid med kniv på tur. Den er nyttig, og du kan ha mye moro med den.

Kniven må passe til hånda di, ikke være for stor og ikke for liten. En god turkniv bør ha et blad som er 8 til 12 cm og et skaft (håndtak) som er godt å holde i. Det er flott om du kan prøve å holde flere kniver før du bestemmer deg for hvilken du skal ha.

Når du ikke bruker kniven, skal den alltid være i slira. Slira bør ha en knapp eller en annen måte du kan lukke den på, ellers er det lett at kniven faller ut når du går.

SPIKK SÅ FLISENE FYKER

Du trenger ikke kjøpe en dyr kniv, billige kniver er ofte like bra. Din første kniv kan gjerne ha en fingerstopper. Dette er en kant mellom skaftet og knivbladet, som stopper fingrene dine fra å skli ned på det skarpe bladet.

Når du skal gi noen en kniv skal du holde forsiktig i knivbladet – pass på at du ikke skjærer deg – og rekke fram kniven slik at den som skal ta imot, tar i skaftet.

Å lære seg å spikke er både morsomt og nyttig. Du kan kutte kvister til å tenne bål, spikke en pinne til å steke pinnebrød eller pølser på eller lage små figurer. Du kan også spikke en stav du kan bruke som støtte når du går på tur eller en fiskestang. Når du har brukt kniv en stund kan du prøve å lage en seljefløyte, det er veldig morsomt å gjøre om våren.

Løvtrær er best å spikke i, fordi nåletrær har kvae. Du kan spikke i både ferske og tørre kvister, men ferske kvister er lettest å bruke. ■■

Mange kniver til barn har en fingerstopper, en kant mellom skaftet og kniven, den hindrer fingrene dine i å gli ned på knivbladet.

Du kan gjøre mye morsomt med en kniv, for eksempel spikke pølsepinner, sprettert og seljefløyte.

GI OG TA IMOT KNIV

Når du skal låne bort eller låne en kniv fra en annen er det viktig at du gjør det på rett måte. Rekk fram skaftet, og hold selv forsiktig i knivbladet med ryggen på kniven ned mot bakken.

DELENE PÅ KNIVEN

Bli knivekspert, og lær deg hva de ulike delene på kniven heter:

KNIVREGLER

Sitt eller stå stille når du bruker kniven.

Spikk alltid vekk fra hånda di, ikke mot deg.

Pass på at du ikke spikker mot noen andre.

Gå litt unna når andre spikker.

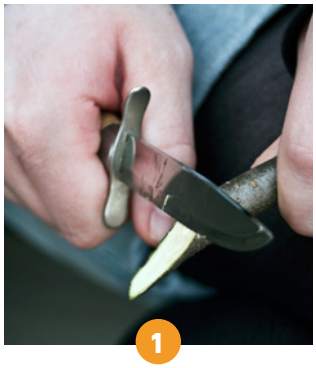
Ha alltid kniven i slira når du ikke bruker den.

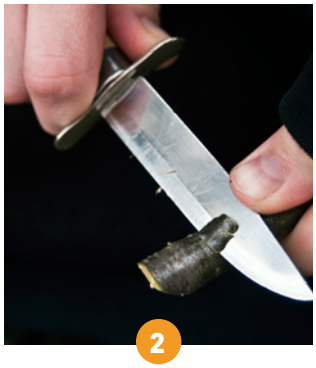
AKTIVITETSTIPS

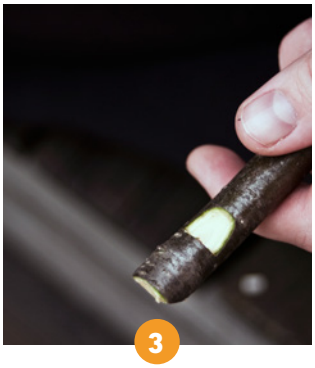
TEKST: GRO STRØMSHEIM • **FOTO:** ANE CHARLOTTE SPILDE/AKTIVIOSLO

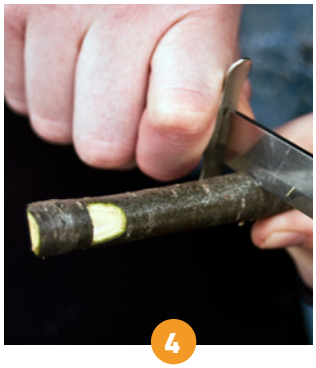
LAG DIN EGEN FLØYTE

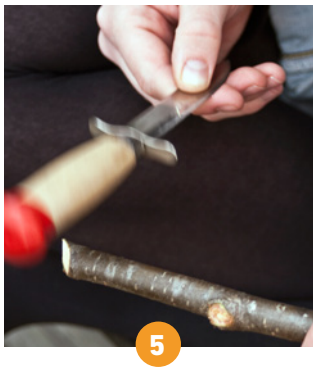
Med en gren og en kniv kan du lage deg et musikkinstrument. Du kan bruke en kvist fra selje, rogn eller lønn. Selje er lett å kjenne igjen, om våren har den lange gule rakler hengende fra grenene. Fløyta bør lages om våren fordi det da er lettest å få av barken.

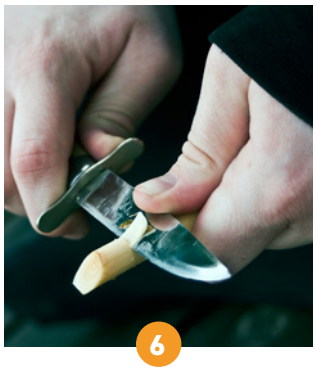

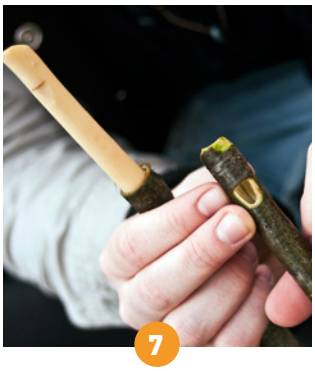

PS! Det er lurt å la fløyta ligge i vann når du ikke bruker den, da varer den lenger.

Mål: K-5, K-6, K-8.

Det første du gjør er å kutte en frisk og rett kvist (eller tynn gren) av treet. Det er fint om det ikke er knopper og ujevnheter på kvisten. Den bør være omtrent like tykk som fingeren til en voksen og omtrent 10 cm lang.

1. Skjær den ene enden av kvisten av på skrå, så det ligner munnstykket på en blokkfløyte. Den skrå enden må være i den tynneste enden av kvisten, slik at du senere klarer å dra av barken.
2. Tenk at kvisten er et menneske. Munnstykket er toppen av hodet. Nå skal du skjære ut en «munn som ler» på oversiden av kvisten. Skjær et lite hakk rett ned omtrent 3 cm fra den skrå enden.
3. Så skjærer du et annet hakk litt lenger ned, som går på skrå opp til det første hakket. Da har du en liten grop som ser ut som en leende munn. Her kommer lyden fra.
4. 5 cm lenger ned på kvisten skjærer du gjennom barken hele veien rundt pinnen, slik at barken blir delt i to.
5. Bruk skaftet på kniven til å banke rundt hele hodet – den delen med hullet i. Kniven kan godt være i slira når du banker. Dette gjør du for at barken skal løsne.
6. Prøv å vri barken og dra den forsiktig av pinnen i ett stykke. Hvis den ikke løsner, så bank litt til.
7. Når barken er tatt av, skjærer du en liten «vei» fra hullet og helt ut til enden av munnstykket. Når du blåser inn i fløyta, er det denne veien som gjør at lufta når fram til hullet. Sett barken på igjen, og fløyta er ferdig!

Nå håper vi at du hører en tone fra fløyta. Hvis det ikke blir lyd, så ta barken av igjen, og prøv å skjære litt dypere i hullet eller veien du lagde til munnstykket. Hvis du synes det er litt vanskelig å spikke noen av de minste bitene, kan du be om hjelp fra en som har spikket mer enn du har. ■■

TEKST: GUNNAR STROMNES-ANDRESEN • **KILDE:** SPEIDERMUSEET

DET VAR EN GANG ...

I denne spalten forteller vi sanne eventyr, altså speidereventyr som skjedde for mange år siden – kanskje 10, 20 eller 100 år!

NORSKE LEIR-REKORDER I UTLANDET

På verdensspeiderleiren (jamboreen) i Japan i sommer deltar nesten 900 norske speidere og ledere, noe som er rekord for Norge på en internasjonal speiderleir.

Det har ikke alltid vært like mange norske på en stor verdensspeiderleir. Bunnrekorden er fra leiren i 1959 på Filippinene, hvor Norge hadde den minste deltakelsen av alle landene som deltok, men så kostet det også mye å være med!

Merke fra jamboreen i 1959

BODDE I BAMBUSHYTTE

Norge sendte to stykker, leder Harald Brandt fra Svolvær og speideren Dag Sundby fra Blommenholm. Dag var 16 år. Det tok fem dager å reise med fly til Filippinene, og de måtte lande i mange land på vei dit.Leiren samlet cirka 12 000 deltakere fra 44 land Leiren ble kalt «bambus-leiren», for alle teltene ble satt opp oppå små plattformer av bambus en halv meter over bakken. Det var nemlig så fuktig på leirområdet, og de norske deltakerne bodde i en bambushytte.

DRAKK MYE COCA-COLA

Det var mye varmere enn de norske deltakerne var vant til, og de hadde ikke mye matlyst, men til «Speideren» nr. 8 i 1959 fortalte Dag Sundby at *«jeg skal vedde på at vi satte ny filippinsk rekord i Coca Cola-drikking.»* På den lange veien hjem fra leiren var de først fire dager i India, og så fire dager i Pakistan, hvor de også fikk mange spennende opplevelser sammen med indiske og pakistanske speidere.

MYE PENGER

De to norske deltakerne reiste sammen med svensker og dansker. Det kostet rundt 5 500 kroner å delta, noe som i dag er det samme som nesten 65 000 kroner!

Det var veldig mye penger, også den gangen, men både speiderforbundet og andre hjalp til med å betale for at lederen og speideren skulle få et speidereventyr for livet! ■■

De to norske deltakerne på verdensspeiderleiren på Filippinene i 1959. Her er de sammen med en filippinsk TV-kjendis, «Miss Lee». Bilde fra Speideren nr. 8/59.

TEKST: GRO STRØMSHEIM • **FOTO:** NORSK ORNITOLOGISK FORENING

Mål: F-8, K-5, K-6.

LA FUGLENE FLYTTE INN

Når fuglene legger egg om våren trenger de en hule der de kan bygge reiret sitt. Det er vanskelig for mange fugler å finne hulrom i trærne og derfor trenger de fuglekasser.

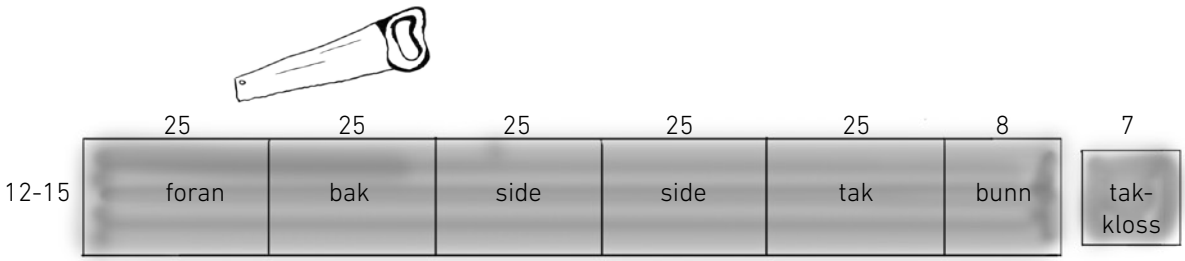
Bygger du en fuglekasse, er det stor sjanse for at noen vil bo i den. Det er spennende å se fuglene fly inn med kvister til å bygge reir og vente på at de små ungene flyr ut for første gang. Mange fugler bygger reir i april og mai, men du kan henge opp en fuglekasse når som helst. Om vinteren bruker mange fugler kassene til å overnatte i.

Du vil få forskjellige fugler på besøk om du bygger en stor eller en liten kasse. Det vanligste er å bygge en kasse som er omtrent 25 cm høy og 12-15 cm bred og dyp. Der trives fugler som meiser, fluesnappere og spurver. Det gjør ikke noe om målene ikke stemmer helt, bruk de plankene du har. Hullet foran på kassen skal være omtrent 3 cm på tvers.

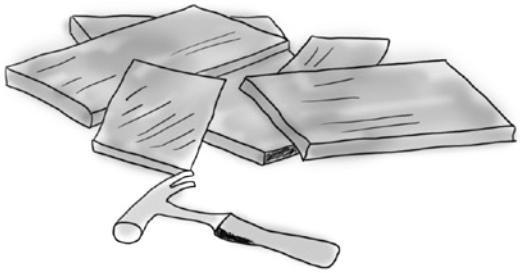
Få en som har snekret mye til å hjelpe deg med å bore hull i det som skal bli forsiden av kassen. Hvis du synes det er vanskelig å sage eller spikre, kan du få hjelp til dette også. Taket skal *ikke* spikres fast, bare legges oppå. Det holder seg på plass ved hjelp av en takkloss. Du kan beise kassen, da vil den holde seg fin lenger. Men det er ikke nødvendig. Fuglekassen trenger ikke henge mer enn 1,5 - 2 meter over bakken. Å slå spiker inn i treet kan skade det, fest heller kassen til treet med et tynt tau eller ståltråd.

Et godt tips er å ikke spikre taket fast, slik at du kan ta en titt oppi for å se om noen har flyttet inn. Men ikke gjør det for ofte, det kan forstyrre fuglene. Og ta *aldri* på egg eller fugler. Tøm kassen om høsten. Da er det større sjanse for at nye fugler flytter inn.

Du kan gjerne bygge flere fuglekasser, men de fleste fugler trives uten naboer, så det er fint om det er rundt 30 meters avstand mellom to kasser. ■■

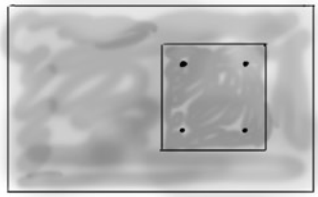
1. Bruk et bord

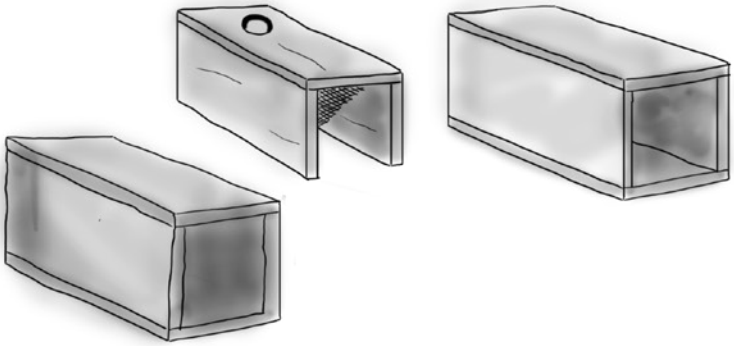
2. Kutt bordet på forhånd

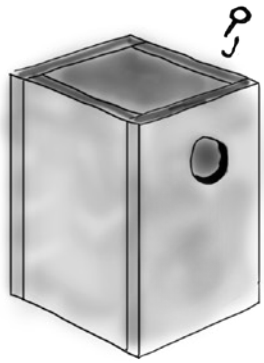
3. Bor hull til fuglene, få gjerne hjelp av en voksen

4. Fest en takkloss på undersiden av taket. Den skal holde taket på plass, så det ikke sklir av.

5. Spikre sammen vegger og bunn

6. Skru inn festekroker

7. Taket kan festes med ståltråd og kassen kan gjerne beises

TIPS 1! Hvis du vil bygge en større kasse for å få større fugler på besøk, kan du se anbefalte størrelser på www.fuglevennen.no.

TIPS 2! Gi fuglefamilien din navn – som herr og fru Blåmeis eller familien Fuglesen.

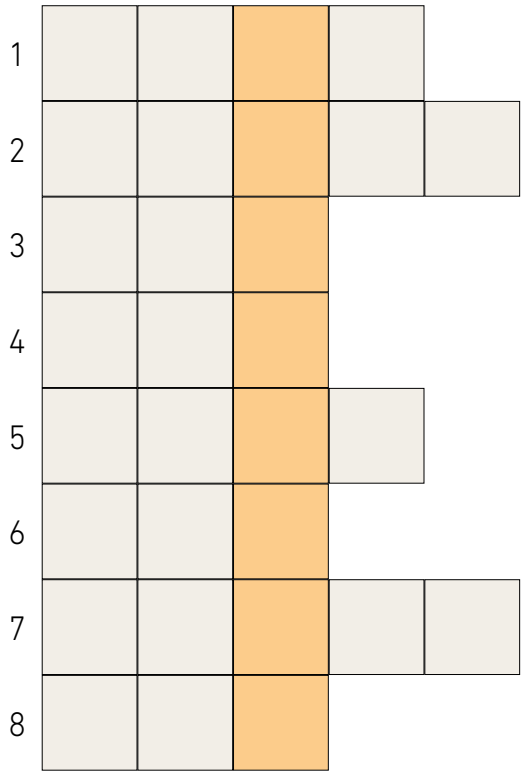
HODEBRY & VITSER

Her kan du teste deg selv på kryssord, finn fem feil og sudoku. Når oppgavene er løst kan du sjekke om du har gjort det riktig på siden 21.

KLARER DU Å FINNE LØSNINGSORDET?

Det er noe vi trenger når vi skal på overnattingstur.

1. Et dyr som riddere ofte brukte
2. Finnes i mange eventyr om Askeladden
3. Har hvit haletipp
4. Gøy å klatre i
5. Vokser i skogen om sommeren og høsten. Noen kan spises, noen er giftige
6. Har vi ofte på føttene
7. Brukes til å bære med seg nøkler, lommebok, bøker og andre ting
8. Pil og ...

Læreren: Nevn et sjeldent dyr i Afrika.
Per: Isbjørn!
Læreren: Isbjørn?
Per: Ja, den er sjelden i Afrika.

FINN FEM FEIL

Disse bildene av speiderpatruljen Kråke fra Nittedal på norgesmesterskapet i speiding i fjor er nesten helt like, men på bildet til høyre er det fem ting som er litt annerledes. Kan du finne alle fem?

SUDOKU

4		5	1	3	
6		1			2
				5	
	1		2		
	6	2			5
		4			3

SLIK LØSER DU SUDOKU

Hver rute skal inneholde ett tall fra 1 til 6. Hvert rektangel av seks ruter skal inneholde tallene fra 1 til 6. Hver rad, både bortover og nedover, skal også inneholde alle tallene fra 1 til 6! Du må tenke ut hvor tallene skal stå, slik at ingen tall står mer enn én gang i hvert rektangel eller rad.

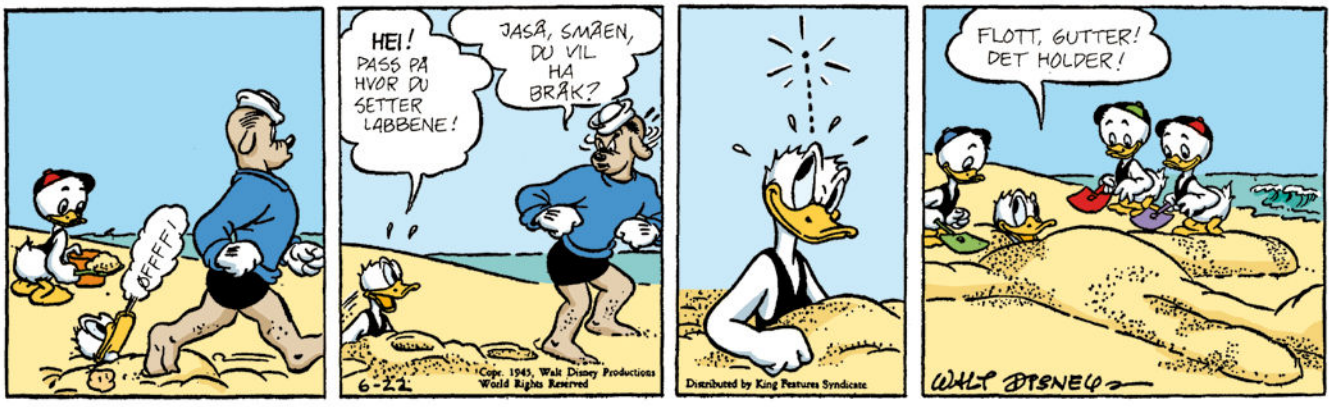
- Vet du hvorfor elefanten har røde negler?
- Nei.
- For at den ikke skal synes i morelltreet.
- Men jeg har aldri sett en elefant i et morelltre.
- Nei, der ser du hvor godt det virker.

- Lærer, vet du hva tre+tre+tre+tre+tre+tre+tre+tre +tre er?
- Ja, det er 27.
- Nei, det er en hel skog.

To appelsiner satt på en bro. Så falt den ene i vannet. Da ropte appelsinen som satt igjen på broen:
- Skrell deg en båt!

- Skal jeg fortelle deg verdens korteste spøkelseshistorie?
- BØ!

TEGNESERIE

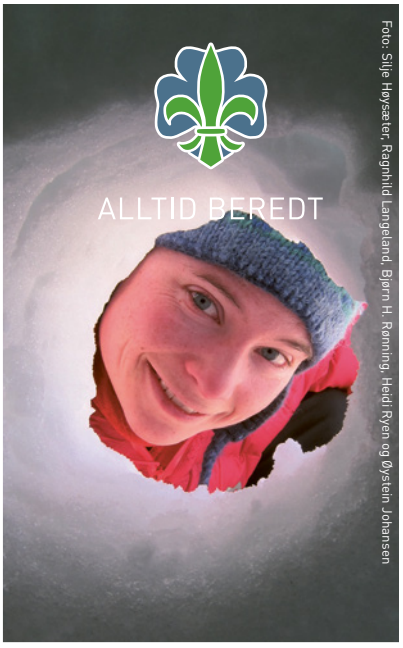

Foto: Silje Høysæter, Ragnhild Langeland, Bjørn H. Rønning, Heidi Ryen og Øystein Johansen

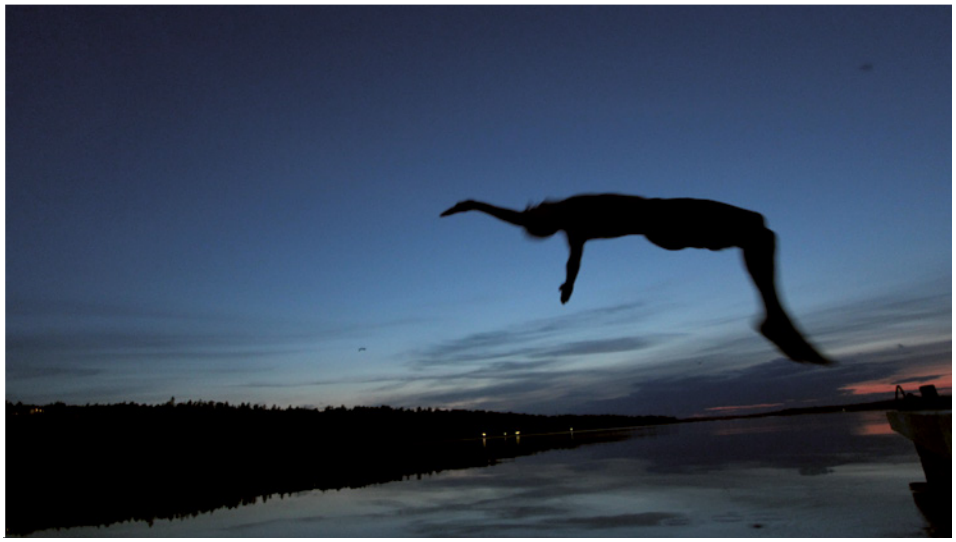
Ta med speidere eller ledere til fjells!

Solstølen ligger i flott fjellterreng ved foten av Hallingskarvet. Se booking.speiding.no

Sommer eller høst i Østfolds skjærgård?

Hva med en gruppetur eller lederhelg til Tredalen i sommer eller høst? Se booking.speiding.no

ASIVIK
KORT SELVOPPBLÅSENDE LIGGEUNDERLAG TIL BARN
Kr 399

5 cm tykt selvoppblåsende liggeunderlag som veier 765 gram og måler kun 152 x 51 cm. Isolasjonsverdi: 4,6. God søvn er viktig!

MAMMUT LITLE MAMMUT
BARNEPOSE
Kr 799 ~~Veil. kr 900~~

Voksepose for barn opp til 140 cm. Bunnen kan snurpes igjen med glidelås, da blir soveposen kun 105 cm! Veier 850 gram. Lite pakkevolum. Komfort til +6/–7 grader. Kåret til beste kjøp i Fjell og Vidde!

ALLTID BEREDT
SMÅSPEIDERSEKK
Bestselger! Kr 449

Sekk tilpasset bever- og småspeidere fra sju til elleve år. Rygglengde på kun 42 cm og volum på 35 liter. Utmerket til overnattingsturer!

speider-sport

VÅR EGEN SPORTSBUTIKK!

I over 100 år har Speider-sport vært Norges speiderforbunds egen sportsbutikk. Overskuddet fra salg av speiderskjorter, merker, klær og turutstyr går tilbake til speiderarbeidet. Besøk oss på **www.speider-sport.no**

Foto: Ivar Gjendem / Bonanza • Modell: Espen Aasen

PREMIEQUIZ

TEKST: KIRVIL KAASA **FOTO:** IVER GJENDEM

Finn riktige svar på spørsmålene nedenfor ved å lese bladet, og vær med i trekningen av en myk bever med speiderskjerf og speider-Lego fra Speider-sport. Svarfrist er 1. juni.

Mange svarte riktig på premiequizen i forrige utgave. **ØSTEN HORN BERGET** fra beverkolonien i Hyggen sjøspeidergruppe får speider-Lego, og **KATHRINE KANT** fra beverkolonien i 1. Løten speidergruppe får en bever med speiderskjerf. Gratulerer!

Hvilke tresorter kan du bruke til å lage en seljefløyte?

- ○ Gran, selje og furu
- ○ Selje, rogn og lønn
- ○ Selje, bjørk og eik

Hvor langt fra hverandre bør fuglekasser henge?

- ○ Ikke mer enn 10 meter
- ○ Helst to kilometer
- ○ Minst 30 meter

Hva mener småspeiderne i Tåsen speidergruppe at speidere bør ta ansvar for?

- ○ Barn som slåss
- ○ Naturen
- ○ Hunder og katter

Hva bruker speiderkokken kjekssmuler til?

- ○ Til å lage en kakebunn
- ○ Til å lokke fugler til fuglekassen
- ○ Til reservemat på tur

Hvem er det vi minnes på Sankt Georgsdagen 23. april?

- ○ Speideren Georg som fant opp kompasset
- ○ Den modige ridder Georg som sloss mot dragen
- ○ En som het Georg som aldri sank, enda han ikke kunne svømme

Hva har de danske speiderne kjøpt?

- ○ Et fjell som speiderne kan gå fjellturer på.
- ○ Verdens største kunstige øy
- ○ Polarsirkelen

Hva har speiderjentene Sandra og Lill-Sofie til felles?

- ○ De går i samme speidergruppe
- ○ De er veldig glade i kake på speidertur
- ○ De har badet i sjøen midt på vinteren

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr./sted: .....

Telefonnummer: .....

E-post: .....

KLIPP UT SIDEN, ELLER KOPIER DEN, OG SEND DEN TIL:
Norges speiderforbund, Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo. Merk konvolutten med «Speideren»

TEKST OG FOTO: GRO STRØMSHEIM

NÅ SKAL VI KLATRE!

På St. Georgsdagen 23. april starter årets morsomste utfordring. Speiderne vil få alle i Norge til å klatre i trær.

Hvorfor? Fordi treklatring er et slags mini-friluftsliv – enkelt, spennende og gøy! Mange barn, unge og voksne sitter altfor mye inne. De tror kanskje det er slitsomt å dra på tur, men lek i naturen er ikke vanskelig. Det er bare å finne seg et tre i nærheten og klatre!

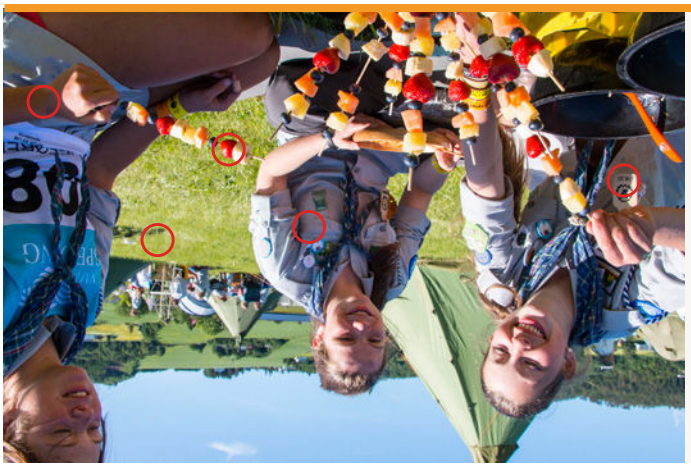
UTFORDRINGEN ER ENKEL:

1. Finn et tre du liker, ta deg opp på en gren eller to. Ikke klatre høyere enn at du kjenner deg trygg, ta én gren av gangen.
2. Få en venn på bakken til å ta bilde av deg i treet.
3. Post bilde og posisjon på nett, og send utfordringen videre til flere.

Bildet kan du laste opp på www.mittre.no. Her vil vi dele alle bildene som kommer inn. Hver uke trekker vi ut noen bidrag som vinner flotte premier fra Speider-Sport. Ta gjerne med deg en venn opp i treet. Og hva med å utfordre noen voksne og se om de tør å bli med? ■■

HER ER ET KLATREDIKT SKREVET AV NOEN KLATREVENNER PÅ FOSEN I TRØNDELAG. KANSKJE DU OGSÅ VIL SKRIVE ET DIKT? SEND DET TIL OSS!

Vil du klatre? Kom bli med.
Vi finner oss et ordentlig tre.
Kraftige greiner og passe stort.
Klatre akkurat passe fort.
Klatre høyt? Ja, kanskje det?
Og husk nå på at vi skal ned.

LØSNINGER PÅ KRYSSORD, SUDOKU OG FINN FEM FEIL

Kryssord:
HEST
TROLL
REV
TRE
SOPP
SKO
VESKE
BUE

Sudoku:

4	2	5	1	3	6
6	3	1	5	4	2
5	1	3	2	6	4
2	4	6	3	5	1
3	6	2	4	1	5
1	5	4	6	2	3

EKSPERTEN OG SPEIDEREN

TEKST: ALEXANDER VESTRUM • **FOTO:** PRIVAT OG OSLO POLITIDISTRIKT

ARVE RØTTERUD (43),

innsatsleder i Oslo politidistrikt

1. Med å ta ansvar tenker jeg på den personen som er ansvarlig for resultatet. Den som bryr seg litt ekstra, som står fram og som viser at man har egenskapene som trengs, også for å gjøre den oppgaven man er satt til å gjøre.
2. I min jobb som innsatsleder er det jeg som styrer innsatsen ute i gata ved større aksjoner og oppdrag. Da må jeg vise meg fram synlig, og vise at det er jeg som er leder. Det er jeg som er ansvarlig hvis vi ikke lykkes. Jeg må vise andre politifolk, som de yngre i tjenesten, at jeg er her og styrer innsatsen. Også med tanke på en motpart er det viktig med lederskap ute i gata.

EKSPERTEN OG SPEIDEREN

1. Hva vil det si å ta ansvar?
2. Hvordan tar du ansvar i det du driver med?

SIMEN INGEBRIGTSEN (15),

patruljefører i Halvstekt Gris, Kjelsåsspeiderne

1. Det er å ta ledelsen og kontrollen over noen og å lede speidere som er litt yngre. Du har et ansvar som du også må bringe videre til dem, og dette er veldig viktig for resten av patruljen.
2. Som patruljefører har jeg en egen patrulje. De følger mine ordrer, og jeg er lederen. Jeg skal ikke sjefe altfor mye, selvfølgelig!

INFORMASJON TIL FORELDRE

NY I SPEIDEREN?
Er barnet ditt ny i speideren, og du er usikker på hva som trengs av utstyr? Snakk med lederen i den lokale speidergruppa di. Han/hun vil vite hva som kreves av utstyr der dere bor.

SPEIDERENS EGEN BUTIKK
Speider-sport er Norges speiderforbunds egen butikk. Den finner du på Internett, på www.speider-sport.no. Her finner du alt av speiderklær og utstyr, blant annet speiderdrakten.

SPEIDERNE ER PÅ NETT
Norges speiderforbunds nettside er www.speiding.no. Her finner du blant annet kontaktinformasjon til forbundskontoret og informasjon om medlemskap og forsikringer. Følg oss gjerne også på Facebook: www.facebook.com/speiderforbund

Mange grupper har også egne nettsider, spør lederen i speidergruppa di!

MEDLEMSINFORMASJON

Som medlem i Norges speiderforbund har du bestemte rettigheter, muligheter og plikter. På denne siden har vi samlet en del praktisk informasjon knyttet til ditt medlemskap.

MEDLEMSFORDELER
- Mange nye venner
- Unik praktisk kunnskap
- Tilbud om å delta på en av landets beste ledertreninger
- Mange flotte opplevelser på møter og turer
- Medlemsbladet Speideren for din aldersgruppe tre ganger i året
- Rabatt på leie av flotte speidereiendommer og speiderbåter
- Personskadeforsikring som gjelder på reise til og fra og under alle aktiviteter i regi av gruppe, krets, korps eller forbund

MEDLEMSKONTINGENT
Å drive godt speiderarbeid er ressurskrevende og hadde ikke vært mulig uten den enorme innsatsen fra alle våre frivillige ledere. Men vi er også avhengig av betydelig økonomisk støtte fra stat og kommune. Størrelsen på denne støtten er avhengig av hvor mange registrerte medlemmer Norges speiderforbund har, det vil si medlemmer som har betalt medlemskontingenten. Betal kontingenten innen betalingsfristen. Da unngår du betalingspåminnelsen. Alle speidere får medlemskort. For at medlemskortet skal bli gyldig må du huske å krysse av for «Kvittering tilbake» eller «Oblat for medlemskort» ved betaling over Brevgiro eller via Nettbank. Du får da tilsendt en oblat fra banken som skal festes på medlemskortet. Sjekk at du betaler til riktig kontonummer, og med riktig KID-nummer.

MEDLEMSNUMMERET DITT
Alle medlemmer har et seks-sifret medlemsnummer. Nummeret står på kontingentgiroen, medlemskortet og sammen med adressen på baksiden av Speideren. Nummeret skal blant annet oppgis ved henvendelser om endring av medlemsinformasjon. Ønsker du å melde deg ut av speideren må du si i fra til din lokale leder og/eller sende en e-post med navn og medlemsnummer til nsf@speiding.no.

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse:
St. Olavs gate 25, 0166 Oslo

Postadresse:
Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30 • **E-post:** nsf@speiding.no
www.speiding.no

TEKST OG FOTO: ESPEN WILLERSRUD

Mål:
F-4, K-6

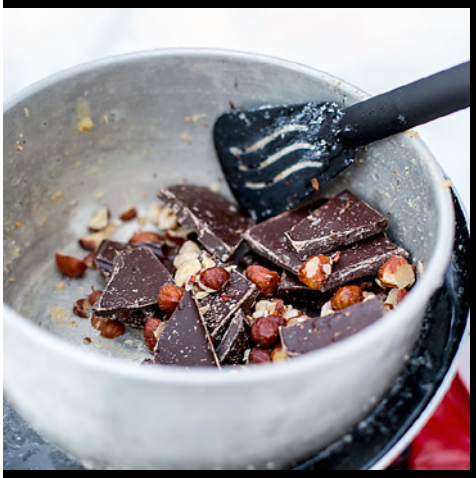
RASK OG ENKEL TURKAKE

Vil du imponere dem du er på tur med, kan du enkelt og raskt lage en turkake med få og enkle ingredienser, og svært enkelt utstyr (det er best at det ikke er altfor varmt i været, ellers stivner ikke glasuren).

SPEIDER-KOKKENS TIPS:
Hvis du er allergisk mot nøtter går det fint å lage kaken uten. Hvis du ikke tåler gluten eller laktose, finnes det kjeks, smør og sjokolade som du kan tåle. Dette selges i de fleste matbutikker.

DU TRENGER:

- ca. 1/3 pakke Digestivekjeks
- 80–90 g meierismør
- 100 g kokesjokolade (en plate)
- 30 hasselnøtter uten skall

SLIK GJØR DU DET:

- Smelt smøret i en kjele over svak varme. Putt kjeksene i en pose, og knus dem til smuler. Når smøret er smeltet, avkjøler du det litt før du blander det med smulene.
- Hell det raskt ut på en tallerken eller noe annet flatt, og press det til en fast kakebunn. Er du ekstra smart, har du med bakepapir til å legge det på.
- Når kakebunnen er ferdig, kan du sette i gang med glasuren. Ha sjokoladen i en kopp eller en liten bolle, og sett den oppi en kjele med litt varmt vann. Du kan ha en spiseskje eller to med vann oppi sjokoladen for å få en litt mer smidig glasur.
- Tilsett hakkede hasselnøtter når sjokoladeglasuren er helt smeltet og jevn.
- Hell glasuren over kakebunnen til det dekker jevnt over hele, og kaka er ferdig. Sett den til avkjøling til sjokoladen er stivnet. ■■